

Toll- og avgiftsdirektoratet

Juridisk avdeling

Saksbehandler

Kristoffer J. Eikeland Tlf.: 22 86 09 13 Faks: 22 86 02 24

Vår dato:

04.08.08

Deres dato:

04.06.08

Vår referanse:

2008/1540

Deres referanse

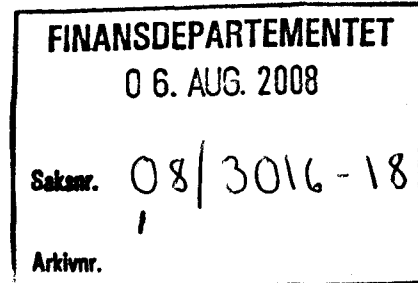
08/3016 J RAH/csb

Arkivnummer:

619

Finansdepartementet

Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Høring – Presiseringer i virksomhetskontrollbestemmelsene i skatte-, toll- og avgiftslovgivningen

Vi viser til høringsbrev fra Finansdepartementet av 4. juni 2008 om foreslåtte presiseringer i virksomhetskontrollbestemmelser vedrørende adgang til såkalt speilkopiering.

Generell kommentar til endringsforslagene

Toll- og avgiftsdirektoratet finner det svært positivt at Finansdepartementet tar initiativ til å få avklart rettstilstanden med henhold til kontroll av dokumenter lagret på elektronisk medium. Oppgaveplikten overfor skatte- og avgiftsetatene bygger på et tillitssystem som forutsetter egendeclarering. Vide kontrollhjemler, som tilpasses den teknologiske utviklingen, er en forutsetning for effektiv håndhevelse av regelverket. Adgang til de fysiske eller elektroniske områder, som de skatte- og avgiftspliktige benytter for å lagre dokumenter vedrørende sin virksomhet, er av avgjørende betydning for at offentlige myndigheter skal kunne møte de kontrollmessige utfordringene i dagens samfunn.

Toll- og avgiftsdirektoratet slutter seg til vurderingene i høringsnotatet om viktigheten av at begrepene "kopiering" og "arkiv" får et vidt innhold som må tolkes i takt med den elektroniske utviklingen.

Direktoratet støtter videre forslaget om at det bør utarbeides rutiner for hvorledes man skal tilbakeføre data overført ved speilkopiering, og som har fremkommet ved rekonstruksjon. Spesielt viktig er dette for tilbakesending av overskuddsinformasjon som ikke har relevans for kontrollen.

Bemerkninger

Toll- og avgiftsdirektoratet ønsker å komme med følgende bemerkninger:

Adgang for kontrollsubjektet til å være til stede ved gjennomgang av materiale hos myndighetene

Finansdepartementet fremhever i høringsnotatet at kontrollsubjektet bør gis rett til å være til stede ved gjennomgangen av innsamlet/kopiert/klonet materiale i skatte- og avgiftsmyndighetenes lokaler. Dette for å sikre overensstemmelse med EMK art. 8. En slik rett er allerede nedfelt i ligningsloven § 3-5, men det er ikke tilfellet for merverdiavgiftsloven, tolloven 1966, tolloven 2007, særavgiftsforskriften, forskrift om engangsavgift, forskrift om vektårsavgift eller forskrift om omregistreringsavgift. Toll- og avgiftsdirektoratet ønsker i denne sammenhengen å fremheve at hensynet til kontrollens kvalitet og effektivitet ikke nødvendigvis er forenelig med en slik adgang. På denne bakgrunn mener direktoratet at det bør unngås å innta en rett til å være til stede for kontrollsubjektet. Direktoratet mener de foreslåtte presiseringene i

virksomhetskontrollbestemmelsene er i overensstemmelse med EMK art. 8, på tross av at en rett til tilstedeværelse ved gjennomgang av materiale utelates. Direktoratet understreker i denne sammenhengen viktigheten av at kontrollsubjektet på annen måte må gjøres kjent med hvilken informasjon som ligger til grunn for utfallet av en kontroll, og at det gis anledning til kontradiksjon under kontrollperioden. Dette er etter direktoratets oppfatning tilstrekkelig ivaretatt i dag. Når det gjelder overskuddsinformasjonen som kan fremkomme ved speilkopiering, mener direktoratet at gode rutiner for tilbakeføring av informasjonen tilstrekkelig vil ivareta kontrollsubjektets interesser.

Opprettholder Finansdepartementet likevel ønsket om å nedfelle en adgang for kontrollsubjektet til tilstedeværelse ved gjennomgang av materiale, påpeker Toll- og avgiftsdirektoratet at denne retten ikke bør være absolutt. I ligningsloven § 3-5 gis skatteyder/den opplysningspliktige rett til å være til stede under en undersøkelse. Dette gjelder imidlertid etter bestemmelsens første ledd annet punktum "bare for så vidt det kan gjennomføres uten at formålet med undersøkelsen settes i fare". Det ligger i kontrolloppgavens natur at man ikke alltid, og spesielt ved mistanke om alvorlige overtredelser, ønsker at kontrollobjektet skal overvåke den kontroll man utfører. På de regelverksområdene det vil være aktuelt å nedfelle en rett til tilstedeværelse for den opplysningspliktige, ber vi derfor om at et lignende forbehold tas inn. Dette vil også gi et samsvar med hvordan adgangen til tilstedeværelse er regulert ved annen type kontroll i tolloven § 11 tredje ledd, der det oppstilles visse forbehold.

Kommentar til bestemmelsenes struktur

Ettersom det er relativt kort tid til tolloven av 1966 og dennes § 17 erstattes av ny tollov, kommenteres kun utkastet til tolloven 2007 § 13-4. Retten til speilkopiering av virksomheters arkiver relaterer seg etter Toll- og avgiftsdirektoratet sin oppfatning til undersøkelse av både de arkiver/dokumenter som finnes ved myndighetenes egen undersøkelse av bedriftslokaler og dessuten de dokumentene som utleveres etter krav. Etter direktoratets oppfatning vil det fremgå tydeligere at speilkopieringsadgangen også gjelder ved frivillig utlevering etter krav, ved at tolloven 2007 § 13-4 første ledd oppdeles i flere ledd, der adgangen til speilkopiering fremgår av et eget ledd. Direktoratet foreslår etter dette følgende utforming av tolloven 2007 § 13-4:

13-4. Kontroll av dokumenter mv.

(1) For å kontrollere riktigheten av dokumenter, erklæringer, eller andre opplysninger som pliktes gitt etter denne lov, kan tollmyndighetene eller den myndighet departementet bestemmer, foreta eller la foreta undersøkelse av bedriftslokale, *herunder arkiver*, som helt eller delvis disponeres av den opplysningspliktige.

(2) Når det kreves skal den opplysningspliktige uten opphold gi innsyn i, legge frem, utlevere eller sende inn registrerte regnskapsopplysninger, regnskapsmateriale, kontrakter, korrespondanse, styre- og forhandlingsprotokoller, og andre dokumenter av betydning for kontrollen. *Med dokumenter menes også elektronisk lagrede dokumenter. Pliktene foran gjelder også elektroniske programmer og programsystemer.*

(3) *Ved gjennomsyn av virksomhetens arkiver kan tollmyndighetene foreta kopiering til datalagringsmedium for senere gjennomgang hos den opplysningspliktige eller hos tollmyndighetene.*

(4) Tollmyndighetene kan også ta ut nødvendige prøver av varer for undersøkelse. Slike prøver kan tas uten vederlag.

(5) Om nødvendig kan det kreves hjelp av politiet til å få utlevert regnskapsmateriale, bøker, dokumenter, varer mv.

(6) *Første til femte ledd* gjelder tilsvarende overfor importør, eksportør eller produsent, i forbindelse med kontroll av utferdigede fakturaer, opprinnelsesbevis eller andre særlige legitimasjonsdokumenter.

(7) Dersom Riksrevisjonen krever det skal den opplysningspliktige uten opphold legge frem dokumenter og erklæringer som legitimerer data overført ved hjelp av elektronisk databehandling.

(8) Departementet kan gi forskrift om tollmyndighetenes kontroll etter denne paragraf.

Tilsvarende kan også en omstrukturering av særavgiftsforskriften § 5-9 få tydeligere frem omfanget av speilkopieringsadgangen. I forslaget til endringer i § 5-9 første og fjerde ledd i høringsnotatet er hjemmelen for speilkopiering inntatt bare i første ledd, og dette kan skape usikkerhet om adgangen til speilkopiering skal gjelde for dokumenter/arkiver som fremkommer i medhold av fjerde ledd.

Direktoratet foreslår at setningen i særavgiftsforskriften § 5-9 første ledd "Ved gjennomsyn av virksomhetens arkiver kan tollvesenet foreta kopiering til datalagringsmedium for senere gjennomgang hos den opplysningspliktige eller hos tollvesenet" skilles ut i et nytt annet ledd, og at de andre leddene forskyves. For sammenhengens skyld bør også i § 5-9 første ledd "lokaler hvor avgiftspliktige varer produseres eller lagres" erstattes av "bedriftslokale, herunder arkiver". I forskrift om engangsavgift § 8-2 tredje ledd bør tilsvarende "forretningslokaler, verksted og lignende" byttes ut med "bedriftslokale, verksted og lignende, herunder arkiver".

Tilsvarende omstrukturering kan vurderes for ligningsloven § 4-10, for å få tydeligere frem omfanget av speilkopieringsadgangen. Slik bestemmelsen er foreslått i høringsnotatet mener direktoratet det ikke kan utelukkes at presiseringen i § 4-10 nr. 1 bokstav b kan leses antitetisk, slik at det ikke gis adgang til å speilkopiere for eksempel en bærbar pc som stilles til kontrollmyndighetenes rådighet i medhold av ligningsloven § 4-10 nr. 1 bokstav a.

Toll- og avgiftsdirektoratet har for øvrig ingen bemerkninger til høringsnotatet utover dette.

Med hilsen

Helge Lindrup
fung. avdelingsdirektør

Berit Aas
fung. underdirektør